

Vijf zoektips voor moeras WikiLeaks

Hoe kun je als leek wijs worden uit WikiLeaks? 'Je verzuipt bijna in informatie.'

Door **Ana van Es**

Wie als modale computergebruiker staatsgeheimen wil zoeken via WikiLeaks, heeft het niet gemakkelijk. 'Het is lastig', stelt Antal van den Bosch, hoogleraar taaltechnologie aan de universiteit van Tilburg. 'Voor leken is WikiLeaks ingewikkeld om gericht te doorzoeken.'

Het probleem met WikiLeaks is dat zoeken op trefwoord niet mogelijk is. 'De gemiddelde computergebruiker is gewend aan Google', zegt Van Den Bosch. 'WikiLeaks werkt precies andersom: alle data zijn er, maar een zoekmogelijkheid ontbreekt.'

Dat is geen poging van oprichter Julian Assange om de gewone internetgebruiker uit te sluiten, stelt Van den Bosch. 'Een zoekmogelijkheid zou snel overbelast zijn. Om de documenten toch bij een groot publiek bekend te maken, werkt WikiLeaks samen met een aantal kranten.'

Voor wie niet blind wil varen op de media, volgen hier vijf digitale huistuin-en-keukenmiddeltjes om over-eind te blijven in het informatiemoeras WikiLeaks.

1 Kopieer alle documenten van de website van WikiLeaks naar je eigen computer.

Dit is de klassieke werkwijze. Van den Bosch doet het voor met het downloadprogramma Wget, standaard geleverd bij Linux. 'Wget opent alle documenten automatisch en slaat ze op. Anders zou je dat bij elk document afzonderlijk moeten doen.' Met Wget duurt het 3 minuten en 17 seconden voordat alle documenten zijn gedownload.

Dat kan simpeler. Op de site van WikiLeaks staan alle gelekte docu-

Een terracotta beeldje van WikiLeaks-oprichter Julian Assange, temidden van Angela Merkel, Barack Obama en Silvio Berlusconi. De collectie werd gemaakt door beeldhouwers in Napels. Foto AP

menten als 'torrent', een verzamelbestand. Installeer een gratis torrentprogramma, klik op het bestand en de documenten worden automatisch gedownload. Helaas verwees de 'torrent' maandag naar een adres van WikiLeaks dat buiten gebruik is.

2 Doorzoek de bestanden via de zoekfunctie van je besturings-systeem.

Wacht tot de computer de documenten geïndexeerd heeft en zoek op trefwoord met bijvoorbeeld Windows Search of Mac Spotlight. Deze werkwijze is prima geschikt om zelf terug te lezen wat de Nederlandse topambtenaar Sanne Kaasjager zou

hebben gezegd over het chanteren van ontwikkelingslanden die niet meewerken aan klimaatafspraken.

Professionele onderzoekers werken met veel geavanceerdere zoekprogramma's. Van den Bosch: 'Je kunt daarin bijvoorbeeld vragen om alle berichten waarin een medewerker van de Amerikaanse ambassade in Kabul tussen dat en dat tijdstip iets zegt over een Pakistaanse hoogwaardigheidsbekleder.'

3 Doorzoek WikiLeaks met de geavanceerde functie van zoekmachine Google.

Het downloaden van 993 documenten is natuurlijk relatief omslachtig.

Via internet is WikiLeaks in theorie te doorzoeken via Google. Wie bijvoorbeeld het telegram zoekt over Sanne Kaasjager, typt 'Kaasjager' in de zoekbalk van Google. Het commando 'site:wikiLeaks.nl' geeft aan dat er alleen binnen deze website gezocht mag worden.

Internetters die op zoek zijn naar de laatste nieuwtjes van WikiLeaks, kunnen Google beter links laten liggen. Nieuwe documenten zijn daar niet altijd terug te vinden. Afgelopen vrijdag, toen WikiLeaks twee keer van domein verhuisde, was zoeken via Google zelfs helemaal onmogelijk. 'Google indexeert de pagina niet altijd direct', legt Van den Bosch uit.

CDA kwaad op PowNed

CDA-Kamerlid Ank Bijleveld vindt dat omroep PowNed een kopie van WikiLeaks van de site moet verwijderen. Bijleveld gaat minister Marja van Bijsterveldt, verantwoordelijk voor de publieke omroepen, vragen hoe dit initiatief gestopt kan worden.

PowNed zette vorige week de door WikiLeaks gelekte stukken in een zogeheten mirrorsite online, nadat de originele website tijdelijk uit de lucht was. PowNed ververst de site nog steeds en laat weten zich niks aan te trekken van de oproep van het CDA.

Bijleveld wil nu dat het kabinet ingrijpt. 'Wij vinden dat een publieke omroep dit niet moet doen en het is belangrijk er voor te zorgen dat dit niet meer mogelijk is.'

4 Maak gebruik van cablesearch.org en neem een abonnement op de alarmering.

Sinds vrijdag is cablesearch.org online, een zoekmachine speciaal voor WikiLeaks. Henk van Ess, directeur van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ), stak 1.500 euro eigen geld in het project. 'Het komt voort uit frustratie', legt hij uit. 'Op WikiLeaks verzuip je bijna letterlijk in informatie. Dat moet anders.'

Cablesearch werkt sneller dan Google, biedt meer zoekmogelijkheden en is altijd bij de tijd, stelt Van Ess. 'We hebben technisch overleg gehad met WikiLeaks. We mogen constant controleren op updates.'

Deze week introduceert Cablesearch een alarmeringsfunctie: deelnemers krijgen een e-mail zodra WikiLeaks nieuwe documenten toevoegt. 'Dat functie is tegen betaling', zegt Van Ess. 'Maar er komt een gratis alarmering met vier uur vertraging.'

5 Kijk op de goede website: momenteel wikiLeaks.nl (maar dat kan elk moment veranderen).

WikiLeaks is net zo nomadisch als Julian Assange zelf. Sinds vrijdag maakt de organisatie gebruik van een Nederlandse domeinnaam. Ook wikiLeaks.ch is nog in de lucht, maar cablegate.wikiLeaks.org, waar het vorige week begon, is buiten gebruik.